

Klimatkontrakt 2030

Mellan Göteborgs Stad och myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

VERSION 2022

Innehåll

1. Syftet med Klimatkontrakt 2030	4
2. Parter	4
3. Kommunens åtaganden	4
3.1. Kommunens klimatmål.....	4
3.2. Strategi.....	4
3.3. Organisation och ledning.....	5
3.4. Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare.....	6
3.5. Klimatinvesteringsplan.....	7
3.6. Digitalt stöd för genomförandet.....	7
3.7. Innovationsnav för klimatneutrala kommuner.....	8
3.8. Klimatanpassning.....	8
3.9. Klimatsmart mobilitet.....	8
3.10. Rapportering och uppföljning.....	8
4. Viable Cities åtaganden	9
4.1. Bättre regler.....	9
4.2. Innovationer.....	9
4.3. Samordnad finansiering.....	9
4.4. Samspel med EUs mission klimatneutrala städer.....	10
5. Myndigheternas åtaganden	10
5.1. Lärande arbetssätt för policyutveckling.....	11
5.2. Stöd till forskning, innovation och utveckling.....	11
5.3. Samordnad finansiering.....	11
5.4. Deltagande i europeiska initiativ för hållbara städer.....	12
6. Strategiska utvecklingsprojekt 2023	12
6.1. Systemdemonstration.....	13

6.2. Konkurrenskraft och finansiering.....	13
6.3. Medborgarengagemang.....	14
6.4. Mission klimatneutrala städer 2030 internationellt.....	14
7. Gemensamt arbete kring uppföljning, utvärdering och uppdatering.....	15
7.1. Viktigaste uppdateringar för kommunen.....	15
7.2. Mest angelägna erfarenheter att dela för kommunen.....	16
7.3. Viktigaste uppdateringar för Viable Cities.....	16
7.4. Viktigaste uppdateringar för myndigheterna.....	17
8. Kontraktet.....	20
Klimatkontrakt 2030.....	21
Bilaga 1 – länkar till dokument.....	22

1. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med detta Klimatkontrakt är att öka tempot i klimatomställningen i städer till 2030 inom ramen för Agenda 2030 och samtidigt bidra till återhämtningen i svensk ekonomi i kölvattnet av corona-pandemin. Klimatkontraktet uttalar parternas avsikt att höja ambitionen inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Klimatkontraktet ger även Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städernas klimatomställning. Detta ska uppnås genom ömsesidiga och långsiktiga åtaganden om insatser från de undertecknande statliga myndigheternas, innovationsprogrammet Viable Cities och kommunens sida enligt följande.

2. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- Göteborgs stad
- Myndigheterna: Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Verket för innovationssystem (Vinnova), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket.
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities.¹

3. Kommunens åtaganden

3.1. Kommunens klimatmål

Göteborgs stad har i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030 ett klimatmål som innebär att Göteborg ska ha ett klimatavtryck nära noll 2030. Detta innebär att Göteborg skall minska utsläppen inom sitt geografiska område med minst 10,3% per år och de konsumtionsbaserade utsläppen med minst 7,6% per år.

3.2. Strategi

Stadens klimatarbete är uppbyggt kring miljö- och klimatprogrammet som har två delar ett för staden gemensamt miljöledningssystem och sju tvärgående strategier. Arbetet med strategierna förstärks genom klimatomställningsfunktionen som under sedan början av 2021 har utvecklats i stadens regi. Dessa delar utgör grunden för stadens arbete mot att nå sitt klimatmål om att ha ett klimatavtryck nära noll 2030.

¹ Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram som finansieras av Energimyndigheten, Vinnova och Formas. Programmet har en löptid från 2017 till 2030 och har cirka 130 medlemmar, Vårdorganisation är KTH.

Det tvärssektoriella genomförande som krävs för att stadens miljö- och klimatmål är som nämnt ovan konkretiserat i sju strategier för genomförande. Ansvaret för att driva och samordna strategierna är utlagda på en samordningsansvarig nämnd eller styrelse, under den övergripande ledningen av miljö- och klimatanämnden. Alla strategier tar sin utgångspunkt i att samverka, innovation, digitalisering och kommunikation är centrala möjliggörare för att lyckas.

Klimatomställningsfunktionen har som syfte att på övergripande nivå ytterligare stärka framdrift i miljö- och klimatarbetet genom att direkt adressera utmaningar som har en mer systemisk karaktär och som därför är svårare att hantera för enskilda bolag eller förvaltningar.

Som ett resultat av det arbete som bedrivits inom klimatomställningsfunktionen under 2021 och 2022 har tre kompletterande fokusområden utkristalliserats som centrala:

- Det första består i att bereda en strategisk diskussion på VD- och direktörsnivå i staden kring stadens övergripande omställningsstrategi, det vill säga de olika vägval och prioriteringar som är viktiga att göra i stadens klimatomställningsarbete. Denna omställningsstrategi skall bygga på en gedigen analys av de omställningsrisker staden står inför och skall ligga till grund för Kommunfullmäktiges övergripande val och prioriteringar.
- Det andra fokusområdet består i att översätta stadens omställningsstrategi till mer specifika strategier på bolags- och förvaltningsnivå.
- Det tredje handlar om att formulera ett antal ambitiösa strategiska satsningar, eller systemdemonstratorer. Dessa satsningar ska bidra till att realisera bolags- och nämndstrategier och ge konkretion till stadens övergripande omställningsstrategi. De strategiska satsningar kommer för att bli framgångsrika att behöva verka i mellanrummet mellan stadens förvaltningar och bolag. Men också mellan staden, regionen och statliga myndigheter, vilket kan komma att kräva nya samarbetsytor.

3.3. Organisation och ledning

Göteborgs Stads breda miljö- och klimatarbete utgår från ett ambitiöst miljö- och klimatprogram.

I början av 2021 initierades klimatomställningsfunktionen som en pilot initialt kopplad till Klimatkontraktet. Denna funktion är nu etablerad och utvecklas kontinuerligt.

Klimatomställningsfunktionen rapporterar löpande till en direktörsgrupp i staden med deltagande från centrala förvaltningar och bolag. Direktören för miljöförvaltningen är sammankallande och ordförande i gruppen. Separata avtal existerar mellan de

deltagande bolagen och förvaltningarna, vilket gör att klimatomställningsfunktionens arbete också hakar in i dessa enheters formella styrning.

Klimatomställningsfunktionens arbetet drivs i nära dialog med strateger på stadens olika bolag och förvaltningar för att säkra en kontinuerlig förankring i existerande organisationer och befintliga uppdrag. Ambitionen är även att ha en kontinuerlig nära dialog i detta arbete med både regionen och deltagande myndigheter.

Ett centralt fokus för klimatomställningsfunktionen är den klimatinvesteringsplan (se 3.5) som löpande ska utvecklas och uppdateras. Klimatinvesteringsplanen fungerar som sammanhållande styrdokument för klimatomställningsfunktionens arbete.

3.4. Samverkan med näringsliv, akademi och medborgare

Utgångspunkten för samverkan med näringsliv, akademi och medborgare är att klimatomställningen får bäst förutsättningar genom att Göteborg lyckas aktivera och ta tillvara på den kollektiva kunskap och engagemang som finns hos aktörer i alla sektorer i staden. Om inte detta lyckas finns det en risk att innovationskraften minskar och att det politiska stödet urholkas.

Stadens arbete med att accelerera klimatomställningen ställer därför betydande nya krav på en nära och följsam interaktion mellan stadens olika delar och medborgare/civilsamhälle, näringsliv och akademien. Därför är det viktigt att staden utvecklar nya metoder och arbetssätt för en nära dialog och medskapande med dessa grupper kring de insatser som kommer krävas. Göteborgs Stads erfarenheter och kunskaper av dialogarbete med medborgarna pågick till stor del ute i de nu utvecklade stadsdelarna, inte minst genom de stora stadsutvecklingsprojekten i staden. Dessa erfarenheter och kunskaper kommer nu tas tillvara i stadens nya infrastruktur för demokrati, en infrastruktur som också ska hantera klimatrelaterade frågor. Ett erkännande för stadens involvering av medborgarna kom nyligen genom utmärkelsen från The International organization of participatory democracy, IOPD, för stadens inkluderande arbete med medborgarbudgetar.

Staden har också lång och djup erfarenhet av samverkan med akademien, framförallt genom det tioåriga nationella forsknings- och kunskapscentrumet för hållbar stadsutveckling, Mistra Urban Futures (numera Urban Futures). Detta centrum har flyttat kunskapsfronten i Sverige och internationellt kring samskapande och transdisciplinärt arbete kopplat till hållbar stadsutveckling. Göteborgs stad är även ledande i Sverige i att utveckla testarenor för att driva innovation i nära samarbete med näringslivet.

Genom projektet Klimatneutrala Göteborg 2.0 har en struktur byggts upp för att bygga vidare på dessa erfarenheter och utveckla nya relationer och verktyg som skall stärka staden i sin ambition att säkra en allt djupare samverkan med medborgare,

näringsliv och akademi i arbetet för att klara klimatomställningen. Projektet har två arbetspaket. Det ena syftar till att stödja klimatomställningsfunktionens arbete och drivs av miljö- och klimatnämnden. Det andra syftar till att utveckla metoden för hur medborgarna ska samskapa klimatrelaterade lösningar tillsammans med staden och övriga aktörer och drivs av nämnden för demokrati och medborgarservice.

3.5. Klimatinvesteringsplan

Klimatinvesteringsplanen skall fungera som ett sammanhållande styrdokumentet för stadens klimatomställning och därunder för klimatomställningsfunktionens arbete. Den ska tydliggöra hur stadens grundläggande ekonomiska intressen understödjer en accelererad klimatomställning.

Del 1 av arbetet har handlat om att göra en djupgående analys av de "omställningsrisker" Göteborg står inför. Genom denna analys tydliggörs de mer grundläggande globala förändringstryck som kan komma att påverka staden och visar på de strategiska och ekonomiska intressen staden kan ha i att hantera omställningen på ett proaktivt sätt.

Del 2 av arbetet fokuserar på att bidra till att formulera övergripande scenariobaserade strategier på styrelse- och nämndnivå. Syftet med dessa är att minska stadens exponering för "omställningsrisker".

Del 3 av arbetet fokuserar på att bidra till att formulera och utforma de utvecklings- och investeringsportföljer som krävs inom respektive bolag och förvaltning, samt i mellanrummet mellan dem, för att strategierna skall kunna realiseras.

Genom arbetet med en Klimatinvesteringsplan kopplas stadens strategiska satsningar på klimatomställningen direkt till stadens mest grundläggande riskhantering och ekonomistyrning. Syftet med detta är säkra organisatorisk och juridisk stabilitet i arbetet med klimatomställningen, inklusive att säkra demokratisk förankring.

3.6. Digitalt stöd för genomförandet

Göteborg Stad och Chalmers är ledande nationellt och internationellt i arbetet med att utveckla en digital tvilling av staden, Virtuella Göteborg. Staden är även långt framme i arbetet med att utveckla en digitaliserad planprocess. Flera framstående forskningssatsningar pågår nu för att koppla samman dessa framväxande digitala modeller och analysverktyg med en sedan länge etablerad forskning kring stadens energisystem och byggda miljö.

Samtidigt har Göteborg genom nära samarbete med akademien byggt en djup kunskap kring lednings- och styrningsutmaningar kopplade till klimatomställningen.

Göteborgs stad avser nu att kombinera dessa satsningar på digitalisering och på lednings- och styrutmaningar, för att erbjuda praktiskt användbara lednings- och styrverktyg för klimatomställningen.

3.7. Innovationsnav för klimatneutrala kommuner

Genom Klimatneutrala Göteborg 2.0 utvecklas nu, med stöd i stadens innovationsprogram, ett samarbete med akademien och näringslivet för att säkra gemensamt lärande kring kapacitetsutveckling för omställning som är en förutsättning för att lyckas att nå klimatmålet. Detta görs i nära samverkan med "Klimat 2030" som är Västra Götalandsregionens och länsstyrelsens satsning på att driva fram utveckling inom centrala områden som transporter, energiomställning, kemikalieområdet, konsumtion med mera. I vidareutvecklad samverkan sker också ett ökad fokus på utmaningar kopplade till styrning ("governance") som är förutsättningar för en framgångsrik klimatomställning.

3.8. Klimatanpassning

Göteborgs stad arbetar sedan många år med klimatanpassning både centralt och genom enskilda bolag och förvaltningar. Framtagande av en sammanhållande handlingsplan för klimatanpassningsarbetet i staden är under framtagande och har tydliga kopplingar till klimatkontraktet.

3.9. Klimatsmart mobilitet

Ett betydande fokus för Göteborgs stads klimatarbete inriktar sig mot att utveckla nya hållbara transportlösningar och transportsystem. I detta arbete finns en nära samverkan mellan staden förvaltningar och bolag och näringslivet. Till exempel genom projekt som Gothenburg Green City Zone och Transzero. En nära samverkan sker också med Västra Götalandsregionen kring nya kollektivtrafiklösningar.

3.10. Rapportering och uppföljning

En löpande rapportering av arbetet sker till direktörsgruppen för stadens klimatomställningsfunktion samt till miljö- och klimatnämnden. Kommunstyrelsen informeras också vid behov.

En önskan från staden är att det även skall ske regelbunden rapportering till myndigheternas strategiska samordningsgrupp, både kring strategiska utmaningar och möjligheter till samordnade insatser.

4. Viable Cities åtaganden

Innovationsprogrammet Viable Cities genomförs i bred samverkan, för att bidra till att ställa om till klimatneutrala städer 2030 som en del i det svenska åtagandet att uppfylla mål i Agenda 2030 och Parisavtalet. I detta ingår att vara internationella föregångare i städers omställning.

Viable Cities arbetar med en bredd av aktörer på tvärs över vetenskapliga discipliner, branscher och samhällssektorer. Det kopplar samman excellenta forskningsmiljöer med stora och små företag inom en rad branscher samt offentliga verksamheter och civilsamhällesorganisationer.

Inom ramen för den roll som Viable Cities har som strategiskt innovationsprogram kommer programmet att verka för följande:

4.1. Bättre regler

Viable Cities har för avsikt att skapa ett kompetensstöd med tillhörande policylabb för att ge kommunen bättre överblick avseende nuvarande och kommande svensk och europeisk lagstiftning, regler och normer av relevans för städers klimatomställning. Detta innefattar processtöd för förändring av regelverk och normer för att i praktiken underlätta klimatomställningen. Detta kommer i ett första steg att koppla till utvecklingsarbetet kring systemdemonstratorer (se avsnitt 6).

4.2. Innovationer

För att underlätta för kommunen att implementera innovation som påskyndar klimatomställningen, kommer Viable Cities att bidra med kompetensnätverk och processtöd, bland annat genom att engagera andra strategiska innovationsprogram i den fortsatta utvecklingen av Klimatkontrakt 2030, framför allt inom mobilitet, energi, byggd miljö, cirkulär ekonomi, hälsa och digitalisering. Utifrån samarbetsavtalet som finns med det strategiska innovationsprogrammet Drive Sweden kring klimatsmart mobilitet kommer samverkan utvecklas ytterligare med såväl städer som myndigheter kring detta område, inte minst med Trafikverket.

4.3. Samordnad finansiering

Viable Cities kommer på följande sätt understödja kommunens behov av finansiering av klimatomställning och verka för samarbete och synergi mellan myndigheter och andra aktörer som finansierar klimatomställning och hållbar stadsutveckling.

- Viable Cities kommer fortsatt arbeta med Klimatkontrakt 2030 med de 23 städerna och fem myndigheterna som är involverade i detta.

- Viable Cities har genom Rådet för Hållbara Städer startat ett samarbete för att skapa synergi mellan statliga myndigheters bidrag till städernas klimatomställning och Klimatkontrakt 2030. Myndigheterna utvecklar samordningen kring de olika insatser som pågår inom området hållbar stadsutveckling, se 5.3 Samordnad finansiering.
- Viable Cities samarbetar med Kommuninvest och Europeiska Investeringsbanken EIB m fl i syfte att utveckla former för att förstärka den långsiktiga finansieringen av kommunens klimatinvesteringsplan.

Viable Cities arbetar vidare med att utveckla former för klimatinvesteringsplaner för städer med sikte på att stödja samtliga städer i satsningen Klimatneutrala städer 2030.

4.4. Samspel med EUs mission klimatneutrala städer

Viable Cities samverkar nära med de stödstrukturer som byggs upp kring EUs mission om klimatneutrala städer 2030 – såväl en plattform för EUs mission (EU mission plattform, NetZeroCities) som CapaCITIES, ett nätverk av nationella noder, som partnerskapsprogrammet Driving Urban Transitions (DUT).

5. Myndigheternas åtaganden

Myndigheterna åtar sig att samverka inom det strategiska innovationsprogrammet Viable Cities. Myndigheterna bidrar på så sätt till syftet med det missionsdrivna arbetet att ställa om till klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser.

Klimatkontrakt 2030 innebär att nya arbetssätt behöver utvecklas, såväl mellan olika aktörer och organisationer som mellan olika styrnivåer.

Under 2023 fortsätter myndigheterna utveckla arbetet i det myndighetsövergripande innovationsteamet. En fortsatt dialog med städer och regioner är viktig för att fånga upp behov och bidra till systemomställning. Arbetet innebär en aktiv medverkan i "Transition Lab Forum" som Viable Cities faciliterar, där gemensamma workshops, reflekterande samtal och lärseminarier är en viktig del. Nya arbetssätt kan även bestå i att myndigheterna initierar experiment och pilotprojekt.

Myndigheterna åtar sig att fortsätta det gemensamma arbetet kring följande utveckling under 2023 för att stödja kommunernas klimatomställning:

5.1. Lärande arbetsätt för policyutveckling

Myndigheterna samverkar för att skapa förutsättningar för en proaktiv dialog och lärande kring policyutveckling samt befintligt och kommande regelverk inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning.

Under 2023 utforskar och testar myndigheterna former, exempelvis policylab, för att identifiera hinder och utmaningar inom policy och regelverk för hållbar stadsutveckling och klimatomställning.

Myndigheterna fortsätter att bidra i aktiviteter som främjar utvecklingen av klimatinvesteringsplaner, digitalisering och datadelning, systemdemonstratorer och samverkansprocesser som rör flernivåstyrning.

Under Sveriges EU-ordförandeskap våren 2023 kommer myndigheterna vara involverade i flera av de cirka 150 EU-möten som kommer att hållas i landet. Mötena är arenor för lärande och policyutveckling och städer och regioner är viktiga deltagare. Bland annat planeras diskussioner om EUs urbana agenda om hållbar stadsutveckling och en konferens om Gröna städer.

5.2. Stöd till forskning, innovation och utveckling

Myndigheterna finansierar insatser för forskning, innovation, utveckling och systeminnovation som stödjer en snabbare klimatomställning.

Myndigheternas stöd riktar sig till olika typer av forskning, innovation, tillämpning och demonstration och till viss del investeringsstöd. Stöd tillhandahålls genom öppna utlysningar och andra former så som till exempel beställarnätverk, behovsägarnätverk och innovationsupphandling.

Som en del i omställningsarbetet har myndigheterna² och Viable Cities lanserat en satsning på urbana systemdemonstratorer. Under hösten 2022 genomfördes en första, så kallad designfas inom satsningen. Under 2023 kommer en uppföljande utlysning genomföras. Syftet med satsningen är att skapa en insatsform som tar ett tydligare systemperspektiv på omställningsarbetet.

5.3. Samordnad finansiering

För att skapa bättre framförhållning och samlad information utvecklar myndigheterna löpande samordningen kring de olika insatser som pågår inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning. Arbetet görs inom ramen för flera av myndigheternas befintliga uppdrag och uppgifter exempelvis Rådet för hållbara städer, strategiska innovationsprogram, de nationella forskningsprogrammen för klimat och hållbart samhällsbyggande, och europeiska regionala utvecklingsfonden.

² Vinnova

Under 2022 har myndigheterna initierat ett första test med några av städerna för att i dialog utveckla en metod för portföljanslys av myndigheternas samlade finansiering till städer. Innovationsarbetet avser att fortsätta under 2023. Det långsiktiga målet är att arbetet ska bidra i arbetet med städernas klimatinvesteringsplaner.

Hållbarstad.se är Rådet för hållbara städernas gemensamma webbplats. Under 2023 fortsätter utvecklingsarbetet med webbplatsen dels för att fortsatt synliggöra kommande finansieringsmöjligheter, dels för att göra den mer tydlig och användarvänlig.

5.4. Deltagande i europeiska initiativ för hållbara städer

Myndigheterna ingår och arbetar med flera olika europeiska initiativ för att stödja utvecklingen av hållbara städer och samhällen.

I arbetet med att stödja svenskt deltagande i forskningsprogrammet Horisont Europa 2021–2027 ingår att bidra i utformning av utlysningar och aktiviteter samt informera och ge råd till aktörer som planerar att delta i ansökningar i olika europeiska satsningar. Myndigheterna samverkar även i genomförande av EUs regionala utvecklingsfond 2021–2027 med insatserna för hållbar urban utveckling.

Myndigheterna fortsätter medverka i partnerskapet Driving Urban Transitions to a Sustainable Future³, där utlysningar och andra aktiviteter inom området hållbar stadsutveckling kommer att vara aktuellt under de kommande åren samt EU-kommissionens satsning New European Bauhaus⁴, European Urban Initiative (EUI)⁵ och Urbact⁶

Myndigheterna bidrar även för att utveckla stödande funktioner för de städer som valts ut att ingå i missionen 100 klimatneutrala städer. Ett exempel är programmet CapaCITIES⁷. Genom CapaCITIES initieras och stärks nationella förändringsprocesser för att etablera nationella nätverk och styrningsstrukturer.

6. Strategiska utvecklingsprojekt 2023

Under 2023 kommer följande strategiska utvecklingsprojekt att bedrivas inom Viable Cities Transition Lab i samverkan med övriga kommuner, med syfte att vid den kommande revideringen av Klimatkontrakt 2030 kunna vidareutveckla innehållet i kontraktet.

³ Energimyndigheten, Formas och Vinnova

⁴ New European Bauhaus lyfter fram betydelsen av estetiska, sociala och kulturella värden i den gröna omställning.

⁵ European Urban Initiative, är en hub för hållbar stadsutveckling på EU-nivå. EUI ska erbjuda stöd till städer för att förbättra och öka sin kapacitet i att utforma strategier, policyer och projekt för hållbar stadsutveckling. (urban-initiative.eu).

⁶ Urbact är ett europeiskt samarbetsprogram för utbyte och lärande inom hållbar stadsutveckling, Tillväxtverket.

⁷ Energimyndigheten och Viable Cities deltar.

6.1. Systemdemonstration

Viable Cities utvecklar i samarbete med myndigheter systemdemonstratorer som en ny insatsform för att driva innovation på systemnivå. Detta för att åstadkomma transformation i linje med mission klimatneutrala städer 2030. En systemdemonstrator genomförs för att demonstrera omställning av hela samhällssystem i verklig miljö. En viktig del i insatsformen är en portfölj av insatser där nya lösningar, modeller, initiativ och experiment kopplas ihop till en större helhet. Många aktörer från olika sektorer mobiliseras i syfte att lära för att skala. Systemdemonstratorerna tar sin utgångspunkt i centrala områden i Klimatkontrakt 2030 och är tänkta att bidra till revideringar av kontraktet utifrån insikter från arbetet.

Vinnova och Viable Cities har tillsammans under 2022 inlett en designfas för att utforska hur systemdemonstratorer kan bli ett kraftfullt verktyg för omställningen till klimatneutrala städer. I samverkan med ett antal städer har sex konsortier inlett designfasen hösten 2022. Under 2023 planeras en utlysning för etableringsfas med ambitionen om att möjliggöra för ett antal systemdemonstratorer i Sverige. Parallellt planeras för fyra systemdemonstratorer i Bogotá (Colombia), Bristol (Storbritannien), Curitiba (Brasilien) och Makindye Ssabgabo (Uganda) inom Climate Smart Cities Challenge tillsammans med UN-Habitat. Ambitionen är att under 2023 stärka erfarenhetsutbytet mellan systemdemonstratorer nationellt och internationellt.

6.2. Konkurrenskraft och finansiering

En grundtes i missionsdriven innovation är att staten och offentliga organisationer på olika nivåer i samhället tar en aktiv roll i att samskapa och omforma marknader i samspel med näringslivet och andra samhällsaktörer som akademi och civilsamhälle. En stark mobilisering för omställning till klimatneutralitet kan ge förutsättningar för företag i Sverige att utveckla nya affärsstrategier som ger konkurrenskraft genom att driva en omställning till ett klimatneutralt och hållbart samhälle. Detta är avgörande för Sveriges ambition att vara världens första fossilfria välfärdsland och vårt klimatpolitiska ramverk. Under 2023 kommer Viable Cities att ytterligare förstärka samverkan med näringslivet för att kraftsamla för omställning. Det kommer att ske på flera nivåer. Inte minst genom samverkan med initiativ som Fossilfritt Sverige och Omställningslyftet. Likaså kommer utveckling ske för att förstärka den lokala mobiliseringen av företag i Klimatkontakt 2030 att utforskas.

Ett centralt inslag i Klimatkontrakt 2030 är att skapa en klimatinvesteringsplan med ett brett perspektiv på vilka investeringar som behöver ske för att åstadkomma klimatomställningen till 2030 i en stad (i betydelsen ett bredd av aktörer inklusive medborgare, civilsamhälle, företag, akademi och offentliga organisationer). I genomsnitt bedöms kommunen själv ha rådighet över cirka 15 procent av de investeringar som behövs. Ett angeläget arbete är att samla rätt aktörer från näringsliv (inklusive finansiell sektor), offentliga aktörer och civilsamhälle för att få till stånd nödvändiga

investeringar och omrikta finansiella flöden för att ställa om till klimatneutralitet och samtidigt säkra mervinster av klimatomställningen som arbetstillfällen, ökad hälsa, inkludering och attraktiva livsmiljöer. Även upphandling är ett centralt inslag här. Viable Cities arbete kommer att fortsätta under 2023 för att säkra mobilisering av investeringar och utveckla metoder för klimatinvesteringsplaner.

6.3. Medborgarengagemang

Nuvarande samhällsutmaningar innebär att flera kriser sammanfaller med klimatkrisen. Det gäller bl a pandemin, kriget i Ukraina, kriser vad gäller energi, mat, råvaror och kritiska mineraler, biodiversitet och demografi. Detta innebär samtidigt en demokratisk utmaning där växande andelar av befolkningen känner sig utanför.

Detta ökar behovet av satsningar som syftar till inkludering och att sätta medborgarna i centrum för omställningen till klimatneutralt och hållbart samhälle, bl.a. genom nya former för medborgarinvolvning (exv. medborgarråd) och utveckling av attraktiva livsmiljöer (exv. New European Bauhaus). Viable Cities kommer under 2023 att vidareutveckla samarbete med städer, myndigheter och andra aktörer för att skapa förutsättningar för medborgarengagemang i klimatomställningen. Inte minst genom utveckling av nya former av medborgarinvolvning i lokala klimatkontrakt och samspel med europeiska satsningar på området.

6.4. Mission klimatneutrala städer 2030 internationellt

EU sjösatte i oktober 2021 fem missioner för ett nytt och innovativt sätt att arbeta tillsammans och förbättra människors liv i och utanför Europa. De fem s k uppdragen ska tackla stora samhällsutmaningar som hälsa, klimat och miljö och formulerar ambitiösa och tidsatta mål som ska nås till 2030. Ett av dem är 100 klimatneutrala och smarta städer – med och för medborgarna (kallad Cities Mission) som är en viktig del i att leverera Europas gröna giv med sikte på en klimatneutral kontinent 2050. Detta innebär en väsentlig förstärkning av det svenska arbetet med mission klimatneutrala städer 2030 och med Klimatkontrakt 2030 som verktyg för detta.

Under 2023 sker utvecklingsarbete för att ytterligare stärka kopplingen mellan det svenska och europeiska arbetet med mission klimatneutrala städer 2030. Det sker inom en rad initiativ som involverar såväl städer, myndigheter som Viable Cities som program. Exempel är NetZeroCities (som är en plattform för genomförande av Cities Mission, med utvecklingsarbete kring bl a Climate City Contract och Climate Investment plans), partnerskapet Driving Urban Transitions, CapaCITIES, New European Bauhaus m fl. New European Bauhaus-initiativet lanserades av EU-kommissionen i januari 2021, och kopplar samman EUs gröna giv med vår byggda miljö. I genomförandeplanen för Cities Mission pekar EU-kommissionen på att EUs Climate City Contract ska möjliggöra medverkande städer att integrera och stärka värden och principer i New European Bauhaus-initiativet i sina planer för klimatneutralitet. Arbeta kring New

European Bauhaus sker i samverkan med Boverkets (Rådet för hållbara städer) regeringsuppdrag att samordna Sveriges medverkan i New European Bauhaus.

En fortsatt utveckling av det globala samarbetet kring klimatneutrala städer 2030 kommer att ske. Detta tar framför allt utgångspunkt i ett flertal redan pågående arbeten, till exempel kopplat till det svenska ordförandeskapet i EU under våren 2023 och fortsättningen av Climate Smart Cities Challenge i de fyra städerna utanför EU i samarbete med UN-Habitat.

7. Gemensamt arbete kring uppföljning, utvärdering och uppdatering

Viable Cities och kommunen är överens om att genomföra en årlig uppföljning av kommunens resultat inom ramen för Klimatkontrakt 2030. Viable Cities tar fram underlag för en årlig uppföljning på kommunal och nationell nivå.

7.1. Viktigaste uppdateringar för kommunen

Under året har Göteborgs Stad vidareutvecklat en klimatomställningsfunktion och genom den etablerat ett pågående stadenövergripande arbete med klimatomställningen.

Direktörgruppen som kopplats till denna funktion har expanderats. I denna grupp ingår nu direktör eller VD från Miljöförvaltningen, Business Region Göteborg, Göteborg Energi, Göteborgs Hamn, Renova, Förvaltnings AB Framtiden, Gryab AB, Stadshus AB, Förvaltningen Kretslopp och Vatten och Stadsbyggnadskontoret. Avsikten har varit att anpassa direktörgruppen så att dess sammansättning speglar de behov av mandat att leda och styra omställningen som är mest relevant vid ett givet tillfälle. En arbetsmetodik har utvecklats och nära relationer knutits till strategier på de bolag och förvaltningar som deltar i klimatomställningsfunktionens arbete.

Resultatet av första årets arbete är att

- en analys av stadens omställningsrisker har gjorts;
- en övergripande omställningsstrategi har formulerats baserat på denna analys;
- en diskussion har förts kring centrala strategiska vägval på bolags och nämndnivå, samt kring hur dessa kan utvecklas vidare;
- ett antal viktiga strategiska satsningar identifierats, vilka kopplar till omställningen av bränsleindustrin i staden, till en storskalig satsning på hållbar utbyggnad och renovering av staden, samt till den bredare omställningen av energisystemet.

- Utifrån detta arbete har en scenariobaserad klimatinvesteringsplan utvecklats där behoven av nya samarbetsytter med statliga myndigheter även tydliggjorts.

Utöver arbetet med att etablera en klimatomställningsfunktion har arbetet med att utveckla och implementera strategierna i miljö- och klimatprogrammet utvecklats. Projektet Klimatneutrala Göteborg 1.0 har även slutförts och slutsatserna av detta arbete har dragits och paketerats in i Klimatneutrala Göteborg 2.0 som drivs vidare.

7.2. Mest angelägna erfarenheter att dela för kommunen

Genom det arbete som drivits under året har det blivit tydligt att klimatomställningen i Göteborg sannolikt kommer kräva stor följsamhet för lokala förutsättningar, men också ett betydande risktagande, både vad gäller grundläggande vägval och mer operativa insatser. Detta aktualiserar ett betydande behov av en nära dialog samt ett samskapande mellan staden och deltagande myndigheter kring hur detta risktagande bäst hanteras. Arbetet har också tydliggjort att de underlag som kontinuerligt måste utvecklas ställer stora krav på underliggande kapacitet och därmed på behovet av kapacitetsutveckling, inklusive nya samarbeten med statliga myndigheter, akademi och näringsliv.

7.3. Viktigaste uppdateringar för Viable Cities

Under 2022 har ett omfattande arbete gjorts för att ge goda förutsättningar för alla 23 signerande städer att fördjupa sitt arbete med mission klimatneutrala städer 2030, då 14 städer tillkommit i oktober 2021. Vidareutveckling har gjorts av plattform för snabbare lärande genom Viable Cities Transition Lab Forum, City Labs, Klimatfrukostar och en rad olika format för möten mellan städer och myndigheter och andra aktörer. Vidare har samspelet med de signerande myndigheterna utvecklats för att fördjupa processen med Klimatkontrakt 2030 ytterligare. Viable Cities har även bidragit med underlag till regeringsuppdraget om lokal och regional klimatomställning som är ett av underlagen till regeringens kommande klimatpolitiska handlingsplan.

Under året har arbetet intensifierats för att utveckla praktiska och forskningsbaserade verktyg och metoder för klimatinvesteringsplaner. En första prototyp av ett beräkningsverktyg finns sedan i oktober tillgängligt för samtliga 23 signerande städer. Under året har också konceptutveckling kring systemdemonstratorer fortsatt och under hösten har en designfas av en helt ny satsning lanserats i samarbete mellan Vinnova och Viable Cities som involverar ett flertal städer.

Under 2022 har Viable Cities ansvarat för ett regeringsuppdrag, Thriving North (stöd till innovationsarbete inom hållbar stads- och samhällsutveckling i Norrbotten och Västerbotten). En första prototyp av ett regionalt klimatkontrakt utvecklats med en arbetsgrupp med representanter från regionerna och länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbotten. Vidare har en plattform initierats för regional samhällsomställning

i norra Sverige. Plattformen, med namnet Thriving North, bärs nu vidare av fler aktörer i de fyra norra regionerna.

EUs arbete med mission klimatneutrala städer 2030 har intensifierats under året. I september 2021 lanserades mission Klimatneutrala städer 2030 som en av de fem missionerna. Då inbjöds städer över hela Europa att göra en intresseanmälan att bli föregångare i omställningen till klimatneutralitet. Så mycket som 377 städer anmälde intresse. I juni 2022 valdes 112 städer ut för att bli pionjärer i klimatomställningen, varav 100 inom EU och 12 i associerade länder. Av dessa 112 finns sju svenska städer som återfinns bland de 23 som signerar Klimatkontrakt 2030.

Den europeiska plattformen NetZeroCities har under det senaste året inlett arbetet med att stödja implementeringen av mission klimatneutrala städer 2030 inom EU. Inte minst för att underlätta omställningen i de 112 städerna. Viable Cities medverkar i arbetet. NetZeroCities håller nu bl a på att utforma ett klimatkontrakt för städer i hela EU som verktyg för snabbare klimatomställning. Här är klimatinvesteringar en viktig del.

Två nya kompletterande initiativ har initierats under 2022 som ska stötta mission klimatneutrala städer 2030 i EU. Det första är partnerskapet Driving Urban Transitions där Viable Cities deltar tillsammans med Vinnova, Energimyndigheten och Formas från Sverige. Här sker samarbetet med nationella aktörer från ett stort antal länder. Framför allt handlar det här om finansiering av internationella satsningar inom tre områden som kan bidra till snabbare klimatomställning: energipositiva stadsdelar, cirkulär urban ekonomi och 15-minutersstaden. Det andra är initiativet CapaCITIES. Detta EU-samarbete syftar till att underlätta etableringen av nationella strukturer för att möjliggöra klimatomställningen i städer liknande Viable Cities i Sverige och CitiES2030 i Spanien.

Den globala innovationstävlingen Climate Smart Cities Challenge har under året gått in i en ny fas och team av företag och organisationer arbetar nu i de fyra städerna utanför EU i samarbete med UN-Habitat.

7.4. Viktigaste uppdateringar för myndigheterna

Arbete inom myndigheternas Innovationsteam

Under 2022 har myndigheterna i Klimatkontraktet fortsatt utveckla arbetet inom sitt innovationsteam. Teamet har bland annat sammanställt en överblick av myndigheternas olika stödformer och finansieringsinstrument och medverkat till att utlysningar som rör klimatomställning och hållbara städer kontinuerligt publiceras på webbplatsen Hållbarstad.se.

Innovationsteamet har medverkat i Viable Cities Transition Labs och deltagit i workshops och möten i syfte att lära mer om städernas klimatinvesteringsplaner och myndigheternas roll i arbetet. Tillsammans med några av städerna har

innovationsteamet testat att utveckla stöd och former för analys av myndigheternas gemensamma finansiering (bl a olika forskning- och innovationsprogram, stadsmiljöavtal) de senaste fem åren. Syftet är att arbetet på sikt ska bidra till åtaganden om samordnad finansiering och städernas arbete med klimatinvesteringsplanering.

I myndigheternas löpande arbete finns många åtgärder och initiativ som har betydelse för städernas arbete med klimatomställning. Att samla och informera om dessa är en viktig uppgift för myndigheterna. Nedan följer ett urval som stöder eller på annat sätt berör städerna.

Stöd till forskning, innovation och utveckling

Under året har myndigheterna genomfört flera utlysningar i syfte att underlätta omställningen i städer.

Vinnova har i samarbete med Viable Cities bland annat genomfört utlysningen Designfas av urbana systemdemonstratorer. En uppföljande utlysning sker våren 2023, Andra exempel från Vinnova är Hållbar tillgänglighet i hela Sverige, om mobilitet i glesbygd, i samarbete med Drive Sweden och Viable Cities, Civilsamhällets lösningar för klimatomställning, samt Innovationer för en minskad elanvändning i samarbete med Energimyndigheten.

Tillväxtverket har haft utlysningar från Europeiska Regionala utvecklingsfonden, Ta fram lokal strategi för Hållbar urban utveckling, och utlysningen Driva plattform för samverkan och erfarenhetsutbyte. Staden som nav för grön och digital omställning är en satsning inom Omställningslyftet som också finansieras av Regionalfonden. Satsningen syftar till att ta fram nya praktiska arbetssätt för att arbeta med systeminnovation för lokal, grön omställning.

Formas har genomfört utlysningen Klimatneutrala och inkluderande kommuner för att öka kommuners kapacitet och förmåga att påskynda omställningsarbetet mot klimatneutralitet som kännetecknas av social inkludering och jämlika livsvillkor. Inom det nationella forskningsprogrammet för hållbart samhällsbyggande har Formas genomfört en utlysning på Forskarskolor för hållbart samhällsbyggande. Forskarskolorna syftar till att stärka kompetens- och kunskapsutvecklingen och är alla tydligt tvärvetenskapliga, praktisknära och utmaningsdrivna. Flera kommuner ingår i forskarskolorna. Formas finansierar även varje år många forsknings- och innovationsprojekt inom miljö, samhällsbyggnad och areella näringar i flertalet nationella och internationella utlysningar.

I Trafikverkets utlysningar om Stadsmiljöavtal kan kommuner och regioner söka stöd som leder till en ökad andel persontransporter med kollektivtrafik eller cykeltrafik och hållbara godstransportlösningar.

Energimyndigheten har genomfört utlysningar inom följande program som är relevanta för hållbara städer och samhällen, Människa, Energisystem och samhälle, Spara och Bevara, Design för energieffektiv vardag, Transporteffektivt samhälle samt E2B2, Energieffektivt byggande och boende, Forskarskola Energisystem samt Biobaserat samhälle-Bio+.

Energimyndigheten finansierar sedan många år beställargrupper och nätverk för att skapa en plattform för nära samverkan mellan branschaktörer och staten i syfte att minska energianvändningen i byggnader. Energimyndigheten finansierar även den kommunala och energi- och klimatrådgivningen som riktar sig till hushåll och privata aktörer.

Impact Innovation är namnet på nästa generation strategiska innovationsprogram. Utlysning för förberedelseprojekt öppnades under året. En av de tre inriktningarna är Attraktiva och välfungerande samhällen, där inte minst städer är en viktig målgrupp.

På ett internationellt plan utlyser Formas, Energimyndigheten och Vinnova tillsammans medel så att aktörer verksamma i Sverige kan delta i internationella forsknings- och innovationsprojekt som tar sig an urbana utmaningar inom det europeiska partnerskapet Driving Urban Transition (DUT). I första utlysningen ingår 27 länder. På ett övergripande plan adresserar partnerskapet frågor om energi, mobilitet och resursanvändning i en urban kontext.

Myndigheters arbete och särskilda regeringsuppdrag

Energimyndigheten har arbetat tillsammans med Tillväxtanalys, Trafikanalys och Länsstyrelsen i Uppsala län för att ta fram underlag till regeringens nästa klimathandlingsplan. I uppdraget om lokal och regional klimatomställning genomfördes ett stort antal dialoger med kommuner, regioner, myndigheter, forskningsaktörer, näringsliv och andra relevanta aktörer ligger till grund för hindersanalysen och de förslag till styrmedel eller åtgärder som presenterades. På Energimyndigheten pågår en stor mängd uppdrag relaterade till elektrifieringsstrategin, energieffektivisering och trygg energiförsörjning samt uppbyggnaden av ett nationellt centrum för koldioxidavskiljning och lagring (CCS).

Klimatkontraktmyndigheterna ingår även som fem av 14 medlemmar i Regeringens Råd för hållbara städer. I mars 2022 fick rådet ett förlängt och ändrat uppdrag med tydligare fokus på att arbeta mot mål 11 Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030. Flera av myndigheterna har medverkat i Boverkets koordineringsuppdrag inom nytt europeiskt Bauhaus (NEB). Ett exempel är utlysningen Idéer för framtidens Kiruna, Gällivare, Boden, Luleå, Skellefteå och Umeå – idéskisserna klara i projektet Visioner: i norr – Hållbar Stad ([hallbarstad.se](https://www.hallbarstad.se)).

Trafikverkets kunskapsforum – Arena transporteffektiv stadsmiljö är en del av ett regeringsuppdrag (2019–2022) om att genomföra informations- och kunskapshöjande

åtgärder för omställning av transportsektorn till fossilfrihet. Ett forsknings- och innovationsprogram för Geofencing som finansieras av Trafikverket och drivs av Closer på Lindholmen samlar nödvändiga aktörer inom samhälle, näringsliv och akademi för att tillsammans ta fram lösningar som ska främja användningen av geofencing i styrning av transportsystemet.

Ett axplock av arbeten som berör utveckling av systeminnovation är Utvecklade arbetssätt och processer för ökade synergier mellan regionala, nationella och internationella innovationsinsatser, Systeminnovation i städer, (Vinnova), Stärka det regionala arbetet med hållbar utveckling (flera myndigheter), bidra till kommande diskussioner om EUs urbana agenda (Formas) samt Vinnovas satsning på att stödja städernas förmåga att leda och organisera innovation, bl a genom det följeforsknarnätverk som i snart 10 år följt utvecklingen av satsningen Innovationsplattformar för hållbara städer, och projektet Accelerera som utvecklar och erbjuder stöd för innovationsledning i kommunerna enligt ISO-standard.

Ny myndighet bland signatärerna

Naturvårdsverket har beslutat att signera Klimatkontrakt 2030 i december 2022 och kommer därmed att fortsatt vara delaktiga i processen.

8. Kontraktet

Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, så som de formuleras ovan, ska gälla för 2023. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020, den andra 2021. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Klimatkontrakt 2030

Mellan Göteborgs stad, myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

Stockholm den 8 december 2022. Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, så som de formuleras ovan, ska gälla för 2023. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Axel Josefson

kommunstyrelsens ordförande,
Göteborgs stad

Olga Kordas

programchef,
Viable Cities

Robert Andrén

generaldirektör,
Energimyndigheten

Darja Isaksson

generaldirektör,
Vinnova

Johan Kuylenstierna

generaldirektör,
Formas

Elisabeth Backteman

generaldirektör,
Tillväxtverket

Roberto Maiorana

generaldirektör,
Trafikverket

Björn Risinger

generaldirektör,
Naturvårdsverket

Bilaga 1 – länkar till dokument

Nedan finns länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för Göteborgs stad.

Länkar till relevanta dokument

[Göteborgs stads Miljö- och klimatprogram 2020](#)

[Göteborgs Stads energiplan \(remissversion\) 2022-2030](#)

[Göteborgs Stads elektrifieringsplan 2021-2030](#)

[Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program 2018-2035](#)

[Göteborgs stads program för en jämlik stad 2018-2026](#)

[Göteborgs stads översiktsplan \(granskningshandling\)](#)

[Göteborgs Stads innovationsprogram 2018-2023](#)